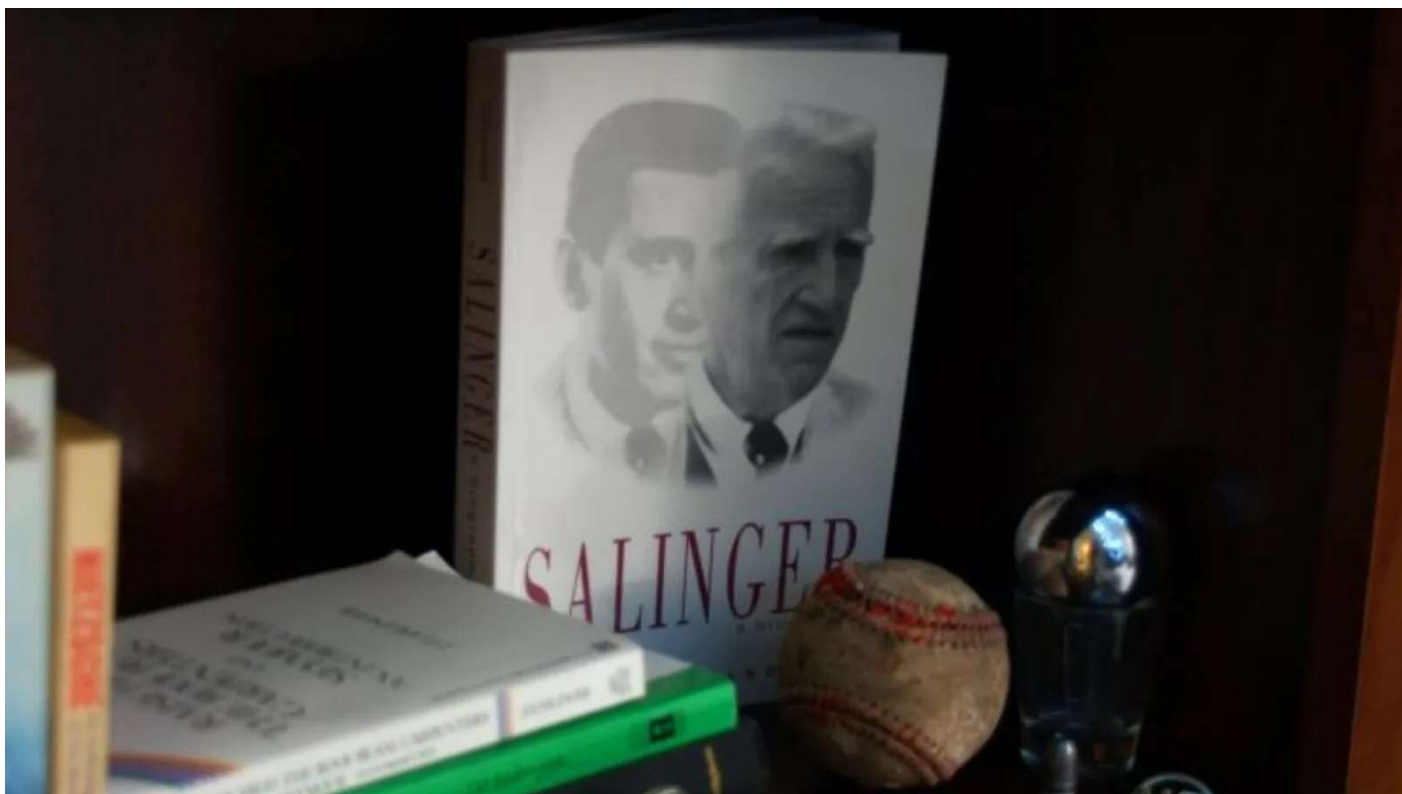


J.D. Salingers Franny & Zooey i ny dansk oversættelse er lige så vidunderlig, som den altid har været



Franny & Zooey var min hjertebog. Min bedste ven og jeg kaldte os for Franny og Zooey, skriver Lone Kühlmann i sin anmeldelse af den danske nyoversættelse af J.D. Salingers Franny & Zooey. Foto. Flickr.



Lone Kühlmann

19.05.2024



BØGER // ANMELDELSE – Genudgivelsen af J.D. Salingers *Franny & Zooey* er fremragende, mener Lone Kühlmann. Bogen havde også en særlig betydning i anmelderens ungdom og har nu fået hende til at overveje, om hun skal kontakte sin gamle bedste ven igen.

Franny & Zooey

Forfatter: J. D. Salinger

Oversat af Rebekka Hjelholt Svendsen

Forlag: Alhambra

Udkom 2. maj.

Da jeg læste J.D. Salingers *Franny & Zooey*, tænkte jeg først på samme forfatters bog *Catcher in the Rye*. (*Forbandede ungdom* blev den danske titel). Det var en bog, vi gik rundt med i vores grå skulderlærredstasker og gerne læste på offentlige steder. På engelsk naturligvis. Vi kunne ikke drømme om at vise os med en oversat version. Vi elskede den bog.

Det var dog intet i forhold til, hvad der ramte os, da vi opdagede efterfølgeren *Franny & Zooey*. Den blev endnu mere betydningsfuld, fordi den ikke slog så bredt igennem. I hvert fald ikke i Danmark. Så vi læsere kunne svælge i vores indforståethed. Vi var bedreviddende. Den slags er vigtigt, når man er 17-18 år og per definition utålelig.

Franny & Zooey var min hjertebog

Franny & Zooey var min hjertebog. Min bedste ven og jeg kaldte os for Franny og Zooey, når vi var alene, og når vi skrev breve til hinanden. Det var noget, man gjorde dengang. Vi var ikke søster og bror, men vi var det i ånden, når vi endevendte hver sætning i *Franny & Zooey*. Vi elskede, når Frannys *boyfriend*, Lane, står og venter på hende på togstationen op til en collegeweekend og prøvede at gøre sit ansigt tomt for ethvert udtryk.

“Selvfølgelig glemmer han fuldstændig at være nonchalant, da smukke, livlige Franny stiger af toget og kysser ham

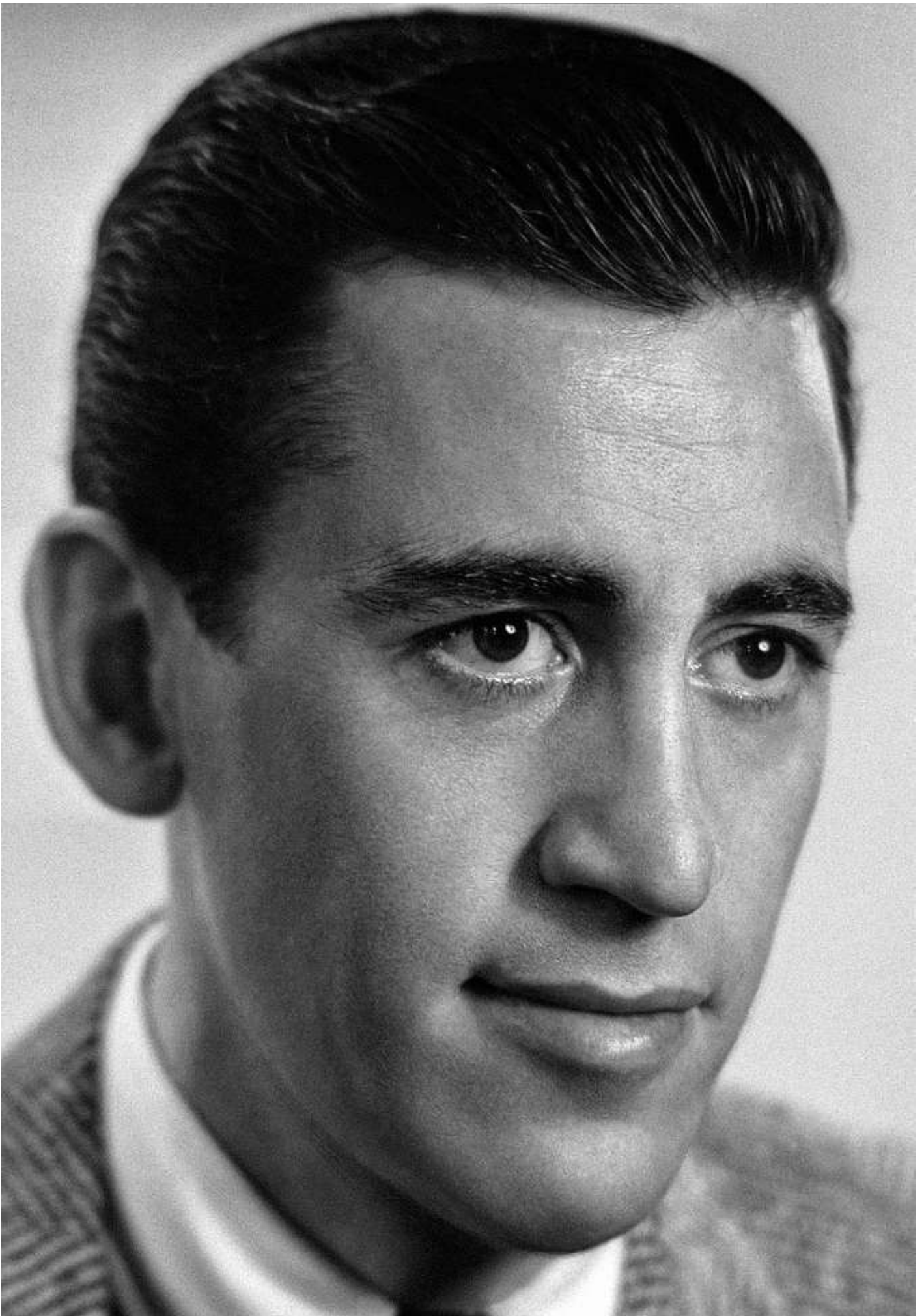
Selvfølgelig glemmer han fuldstændig at være nonchalant, da smukke, livlige Franny stiger af toget og kysser ham. Hun er ikke typen, der gør sit ansigt udtryksløst. Vi brugte timer på at diskutere, hvorfor mødet mellem de to, der startede så godt på perronen, allerede i taxaen går skævt og helt udover afgrundens rand på den fine restaurant, hvor Lane bestiller snegle, og Franny ikke er sulten. Vi er selvfølgelig klar over, at Lane slet ikke er god nok til Franny. Han forstiller sig, det ved vi både fra det med ansigtet, og fordi han lader som om, han har glemt det brev fra Franny, som vi ved, at han har læst for 117. gang, mens han ventede på perronen.

Og desuden kæmper Franny med at skjule sin utilfredshed med hankønsvæseneres generelle indbyggede uduelighed, for eksempel Lanes manglende evner til at skaffe en taxa i regnvejr. Selvom hun ikke lader sig gå på af det, ”for Gud hvor ville det være rædsomt at være en mand og tvunget til at praje taxaer i regnen”.

Lane *lader som om*, og det er det værste, man kan gøre. Det ved vi, for det gør vi selv hele tiden.

Han vil også helst tale om en opgave, som han har fået ros for og lytter kun fraværende til Frannys svævende forklaringer om en religiøs bog, der handler om at sige bønner, som hun har i tasken.

Franny bliver mere og mere utilfreds og mere og mere dårlig. Hun er bleg, har sved på panden, kæderyger og er på dametoilettet i evigheder.





Under genlæsningen af J.D. Salingers (billedet) *Franny & Zooey* har jeg ikke et øjeblik tænkt over, at bogen denne gang er på dansk. Det kan kun betyde, at det er en rigtig god oversættelse, skriver Lone Kühlmann. Foto: PICRYL.

Da *Franny & Zooey* udkom, var der endeløse spekulationer, om hun muligvis var gravid. Hjulpet på vej af, at Lane på et tidspunkt siger, at det er alt for længe siden, og at der "er langt mellem snapsene." Men vi inkarnerede læsere vidste bedre. Frannys lidelser er ikke fysiske, men sjælelige. Hun er frastødt af sin egen og alle andres egoisme og frem for alt af den konstante kløft mellem at *være* og at *lade som om*.

Baggrunden for Franny & Zooey

Historien om Franny udkom første gang i *The New Yorker* i 1955, men den fortsætter i novellen *Zooey*, som udkom samme sted i 1957. De to noveller udkom så samlet som bog i 1961.

I første del, "Zooey", er Franny kommet hjem til familien Glass' kæmpe lejlighed på New Yorks Upper West Side og sover udmattet på en sofa i stuen, mens lejligheden bliver malet. Hendes bror, Zooey, ligger i badekarret og ryger, mens han for gud ved hvilken gang læser et brev fra storebroren Buddy, som kærligt gennemgår alt det, der er galt i familien. De var oprindeligt syv overbegavede børn, der afløste hinanden i det populære radioprogram *Kloge Poder* gennem mange år.

“Og nu må jeg se at få fat i min ungdomsven, som jeg kaldte Zooey. Han skal læse bogen

De var altid de klogeste, og lider under den belastende viden, at de er klogere end alle andre. To er i mellemtiden døde. En i krigen og den ældste og klogeste Seymour har begået selvmord og efterladt familien rådvilde. Franny og Zooey er efternølere. Kloge som de andre, og kønne som de eneste. Zooey er skuespiller, og er ikke sikker på, om det er godt nok. Om han udretter noget.

Hele novellen foregår i lejligheden og det meste i badeværelset, hvor handlingen udspiller sig i en samtale mellem Zooey og deres mor Bessie, som tiltvinger sig adgang. "Hendes alder var ubestemmelig under alle omstændigheder, men særligt når hun var iført hårnnet." Som hele familien kæderyger hun. Hun er bekymret for Franny og vil have, at Zooey taler med hende.

”I skal alle sammen forestille at være så *intelligente*, alle jer børn, og så er der ikke en af jer, der et til den mindste hjælp, hvis det virkelig brænder på. Ikke en eneste.”

Fru Glass orker ikke at høre på sine børns sofistikerede religiøse og psykologiske analyser, for hende er Franny en overtræt, udkørt lille studine, der har læst for mange religiøse bøger, og trænger til noget mad og hvile. Der er det særlige ved familien Glass, at man kan holde af dem alle sammen, selv om de siger og gør det stik modsatte. Og at de holder af hinanden, selv om de siger og gør det stik modsatte. Mor Bessie drømmer om dengang hendes børn var små, kloge og glade ”og bare så skønne.” Hun kan ikke se, hvad glæde de har af at være så lynende kloge og vide alting ”hvis ikke det gør en lykkelig.”

Da Zooey bøjer sig for sin mors pres og taler med sin lillesøster, viser det sig, at Franny er nået frem til nogenlunde samme konklusion. ”Sommetider tænker jeg at *viden* – når det altså er viden for dens egen skyld, er det værste af alt.”

Under genlæsningen af *Franny & Zooey* har jeg ikke et øjeblik tænkt over, at bogen denne gang er på dansk. Det kan kun betyde, at det er en rigtig god oversættelse. Og nu må jeg se at få fat i min ungdomsven, som jeg kaldte Zooey. Han skal læse bogen. Og det bør alle andre også.

Og så vil jeg håbe, at forlaget også tager fat på den opfølgende Salinger-roman, *Raise High the Roof Beam, Carpenters and Seymour: An Introduction*, som endnu ikke er oversat til dansk. Så vi fans kan få opfrisket, hvad det nu var med den Seymour, den ældste og klogeste af alle børnene.

Læs andre anmeldelser [lige her](#).

j.d. salinger



Lone Kühlmann

Lone Kühlmann er journalist og forfatter. Hun har bestredet en række tillidsposter, bl.a. som formand for TV2Danmark 1995-99.

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller bliv medlem!